

er ikke blot Lokale, Værktøj og Lærer, men ogsaa Materiale, Stoffet, der skal arbejdes i. Tænker man sig dernæst, at Materialet godt og vel var anskaffet, hvor skulde man saa blive af med de færdige Gjenstande? Man kunde vel *aabne en Forretning dermed*, men dels er dette forbundet med ny Risiko, dels er der Fag, hvor en saadan Detailforretning jo ikke let lader sig stille paa Benene.

Som Følge deraf besluttede vi at fæste vor Opmærksomhed paa et enkelt Fag, nemlig *Bogbinderiet*, hvor vi have Grund til at tro, at der altid vil være Foreninger og enkelte nok, som af Interesse for Sagen ville støtte Værkstedet, hvorved der saaledes altid vil blive Arbejde at foretage og Afsætning for Arbejdet.

Uddannelsen paa et saadant Værksted bør ubetinget være *fagmæssig*, d. v. s. enhver Elev bør uddannes i det hele Fag. Men hermed er det ingeniunde vor Mening, at det kun skal være en Haanduddannelse; Værkstedet maa være indrettet paa ogsaa at benytte Maskiner, fordi Eleverne ellers ikke ville faa tilstrækkelig Øvelse heri og i sin Tid maaske ikke fuldt ud kunne konkurrere med Mændene. Uddannelsen paa et Skoleværksted vil vel *næppe tage saa lang Tid* som nu paa et almindeligt Værksted. Lærlingen vil kun være beskæftiget med sit Arbejde, ikke med Byrinder og mange ligegyldige Ting. Uddannelsen vil tillige blive *bedre*, fordi den Faguddannelse, som nu tidt savnes saa stærkt i Professionerne, og som disse i den seneste Tid opmuntre saa meget til, her vil kunne drives med særlig Styrke. Men paa den anden Side maa man belave sig paa, at fuldt saa megen *Øvelse*, fuldt saa meget *Haandslag*, navnlig i mekanisk Henseende, vil vanskelig kunne opnaas paa denne Maade; her er en af Manglerne ved Skoleværkstedet, som der jo imidlertid er lige saa lidt at gjøre ved som ved den noget uheldige Stilling udenfor *Faget som Korporation*, en saadan kvindelig Særuddannelse altid skaber, i Modsætning til Uddannelsen i almindelige Værksteder. — Vi henstille i denne Sammenhæng som en mulig fremtidig realisabel Tanke, at man oprettede Skoleværksteder baade for mandlige og kvindelige Lærlinge; man vilde herved komme heldig over nogle af Manglerne ved de udelukkende kvindelige Skoleværksteder.

Foreløbig maa man altsaa imidlertid nøjes med, og foreslaa vi *Oprettelsen af et Bogbinderiværksted for Kvinder*, hvor